

KODEKS ETYCZNY - POLSKIEGO STOWARZYSZENIA PSYCHOTERAPEUTÓW I TRENERÓW PSYCHOLOGII PROCESU

Wprowadzenie

Kodeks ma na celu wskazanie podstawowych zasad etycznych w praktyce psychoterapeutów i trenerów psychologii procesu. Kodeks określa zakres odpowiedzialności psychoterapeuty w procesie psychoterapeutycznym i służy ochronie interesów zarówno klientów, jak i psychoterapeutów.

Nadrzędnym celem kodeksu jest nie tyle wyznaczenie sztywnych ram postępowania, ile przyczynienie się do rozwoju wrażliwości i świadomości wagi opisanych poniżej kwestii. Kodeks ma pomóc w podejmowaniu etycznych decyzji. Zasady zawarte w Kodeksie stanowią podstawę do składania zażaleń do Komisji Etycznej Stowarzyszenia.

Kodeks etyczny obowiązuje Psychoterapeutów i Trenerów PSPiTPP, studentów i nauczycieli szkoleń posiadających rekomendację Stowarzyszenia, pracowników afiliowanych ośrodków, oraz osoby realizujące projekty pod patronatem PSPiTPP.

Zasady ogólne

Naczelną zasadą, jaką powinien kierować się psychoterapeuta podczas każdego kontaktu z klientem jest dobro klienta.

Etyczną zasadą zawodu psychoterapeuty jest rozwijanie świadomości i podnoszenie kompetencji zawodowych. Psychoterapeuta powinien być szczególnie świadomy nierówności pozycji w relacji z klientem i być wrażliwy na możliwość wykorzystania swojej przewagi podczas lub po zakończeniu psychoterapii.

Autonomia i godność klienta winny być szanowane bez względu na jego rasę, narodowość, pochodzenie, płeć, orientację lub preferencje seksualne, niepełnosprawność, wiek, język, status społeczny lub ekonomiczny, wyznanie oraz poglądy polityczne. Psychoterapeuta musi równocześnie przeciwstawiać się zachowaniom będącym przestępstwem.

§ 1

Kontrakt psychoterapeutyczny

1. Psychoterapeuta prowadzi swoje działania zawodowe po uzyskaniu świadomej zgody od klienta, jedynie w ramach uzgodnionej w kontrakcie relacji zawodowej.
2. Kiedy klientem jest osoba niepełnoletnia lub ubezwłasnowolniona (ekstremalne stany świadomości, śpiączka) psychoterapeuta powinien starać się uzyskać jej zgodę, jak również winien uzyskać zgodę jej rodziców lub opiekuna
3. Psychoterapeuta w kontrakcie określa następujące zagadnienia: miejsce odbywania psychoterapii, honorarium i terminy płatności, intensywność i prawdopodobny czas trwania psychoterapii, przerwy i sposób odwoływania sesji zarówno przez klienta, jak i psychoterapeutę, formę zakończenia psychoterapii, tajemnicę zawodową, superwizowanie psychoterapii, uczestniczenie w terapii jednocześnie u innego terapeuty i inne tematy ważne dla klienta.
4. Podczas zawierania kontraktu psychoterapeuta jasno i rzetelnie informuje klienta o swoich kwalifikacjach, umiejętnościach i doświadczeniu.
5. Psychoterapeuta nie podejmuje psychoterapii z klientem pozostającym w psychoterapii z innym psychoterapeutą, chyba że jest to częścią uzgodnionego planu psychoterapii.
6. Wszystkie zmiany w kontrakcie powinny wynikać z ustaleń obu stron. W przypadku gdy psychoterapeuta chce zmienić wysokość opłat lub podjąć decyzję o zakończeniu psychoterapii, powinien odpowiednio wcześniej zawiadomić klienta i umożliwić przepracowanie tych zagadnień w celu zachowania integralności pracy.
7. Jeżeli psychoterapeuta stwierdzi, że nie jest w stanie podjąć się lub kontynuować rzetelnie psychoterapii, powinien wycofać się z dalszej pracy psychoterapeutycznej z tym klientem i skierować go do innego specjalisty.

§ 2

Relacje między psychoterapeutą i klientem

1. Psychoterapeuta stara się pozostawać wyłącznie w relacji zawodowej z klientem podczas procesu psychoterapii.
2. Psychoterapeuta nie wykorzystuje zależności klienta pozostającego w psychoterapii w żaden sposób: materialnie, emocjonalnie, politycznie ani ideologicznie, nie narusza wolności i godności osobistej klienta. Nie czyni tego również po zakończeniu psychoterapii.
3. Psychoterapeuta nie podejmuje relacji seksualnych z klientami w trakcie procesu psychoterapii.
4. Psychoterapeuta nie wchodzi w relację seksualną z byłym klientem co najmniej przez dwa lata od zakończenia relacji zawodowej.
5. Psychoterapeuta nie przyjmuje do psychoterapii osób, z którymi wcześniej miał bliskie relacje osobiste lub zawodowe, a zwłaszcza relacje o charakterze seksualnym.
6. W relacji psychoterapeuta - klient wymiana barterowa jest niewskazana. Jest dopuszczalna jedynie w szczególnych okolicznościach i tylko wtedy, gdy nie zawiera ryzyka wykorzystania klienta lub zaszkodzenia relacji psychoterapeutycznej.

§ 3

Tajemnica zawodowa

1. Psychoterapeuta nie ma prawa bez zgody klienta ujawnić samego faktu, że pozostaje on w psychoterapii, ani udzielać informacji uzyskanych w trakcie psychoterapii osobom trzecim z wyjątkiem superwizji zachowując anonimowość klienta, jeśli to możliwe.
2. Psychoterapeuta może naruszyć tajemnicę psychoterapii jedynie wtedy, gdy:
  - wymaga tego ochrona życia lub zdrowia innych lub samego klienta i tylko wobec osób i instytucji do tego właściwych

- została na psychoterapeutę złożona skarga do Komisji Etycznej i Komisja zwróciła się do niego o wyjaśnienia w tej sprawie w zakresie niezbędnym do jej wyjaśnienia
  - zostanie zwolniony przez sąd lub prokuratora od obowiązku zachowania tajemnicy
3. Dokonywanie rejestracji na wszelkich nośnikach przekazu informacji podczas psychoterapii wymaga pisemnej zgody klienta albo jego przedstawiciela ustawowego.
4. Jeżeli psychoterapeuta chce użyć informacji uzyskanych podczas psychoterapii w wykładach lub publikacjach, musi uzyskać na to zgodę klienta lub jego przedstawiciela ustawowego i zadbać o jego anonimowość.
5. Gdy publiczne lub prywatne instytucje wystąpią na piśmie o udostępnienie informacji dotyczących klienta, psychoterapeuta podejmuje na ten temat rozmowę z klientem, chyba że przepisy prawa stanowią inaczej.
6. Psychoterapeuta jest zobowiązany do ochrony autonomii klienta i zagwarantowania mu dyskrecji także w sytuacjach, gdy proces psychoterapeutyczny stanowi część szerszych działań leczniczych podjętych wobec klienta na polecenie instytucji państwowych lub organizacji społecznych.
7. W sytuacjach, w których dobro klienta wymaga od psychoterapeuty współpracy z innymi placówkami lub specjalistami, może ona mieć miejsce za zgodą klienta lub jego przedstawiciela ustawowego.
8. W przypadku gdy klient jest osobą nieletnią psychoterapeuta zobowiązany jest do współpracy z jego rodzicami lub opiekunem, przy czym psychoterapeuta powinien każdorazowo rozważyć na ile ujawnienie konkretnych kwestii pojawiających się w trakcie psychoterapii jest korzystne dla klienta.

§ 4

Superwizja w praktyce psychoterapeuty

1. Superwizja w praktyce psychoterapeuty jest obowiązkowa.

2. Superwizor unika takich podwójnych relacji z superwizowanym, które mogą zakłócić proces superwizji.

§ 5

Oświadczenia publiczne i reklama

1. Psychoterapeuta rzetelnie przedstawia wiedzę psychoterapeutyczną.
2. Psychoterapeuta dba o dobre imię psychoterapii.
3. W oświadczeniach publicznych psychoterapeuta jest rzetelny i prawdomówny, zwłaszcza w przypadku informacji dotyczących swoich kompetencji, wykszolenia, doświadczenia i zakresu działalności zawodowej.
4. Psychoterapeuta powinien zachować szczególną ostrożność w formułowaniu opinii o działalności zawodowej innych psychoterapeutów oraz innych szkół psychoterapeutycznych.
5. Psychoterapeuta jest świadomy społecznych skutków swojej pracy i podczas wystąpień publicznych oddziela swoje osobiste poglądy od stanowiska reprezentowanej przez niego szkoły.
6. Psychoterapeuta powinien pamiętać, że istotnym elementem jego pracy jest wnoszenie świadomości różnic w pozycji społecznej, psychologicznej i duchowej oraz szacunek dla różnorodności.

§6

Prawa autorskie

1. Program, organizacja szkolenia, zasady, regulaminy programu licencyjnego oraz kursu nauczycielsko superwizorskiego afiliowanego przy PSPiTPP podlegają ochronie praw autorskich.
2. Praca studenta, psychoterapeuty, trenera, nauczyciela metody, superwizora w tym jego autorskie teorie, programy szkoleń, warsztatów i zajęć, techniki terapeutyczne, ćwiczenia, materiały szkoleniowe, pomoce audio i video oraz zapis audio i video zajęć lub wywiadów podlegają ochronie praw autorskich. Wszelkie ich nagrywanie, kopiowanie, cytowanie, udostępnianie, upublicznianie i

rozpowszechnianie bez zgody autora i bez podania źródła, z którego pochodzą stanowi naruszenie tych praw.

3. Studenci, psychoterapeuci, trenerzy, nauczyciele i superwizorzy działający w ramach PSPiTPP jasno i wprost mówią o źródłach swoich pomysłów, inspiracjach i zapożyczeniach wskazując na ich autorów i tytuły dzieł lub zajęć, z których czerpią. Jeśli autor lub bezpośrednie źródło nie są znane należy podać za kim cytuje się określone treści.

§ 7

Relacje zawodowe między psychoterapeutami

1. Psychoterapeuta odnosi się z należytych szacunkiem do innych psychoterapeutów i ich pracy.
2. Psychoterapeuta nie tuszuje nieetycznych zachowań zawodowych innego psychoterapeuty. Ma obowiązek porozmawiać z nim na ten temat, a jeżeli rozmowa nie przyniesie rezultatu, obowiązek zgłoszenia sprawy Komisji Etycznej PSPiTPP.

§ 8

Zasady etyki w szkoleniu psychoterapeutów

1. Szkolący, zgodnie ze swoimi uprawnieniami i kwalifikacjami, dba o wysoki poziom nauczania.
2. Szkolący nie naucza osób nie będących uczestnikami szkolenia.
3. Szkolący nie wchodzi w relacje o charakterze seksualnym ze szkolonymi, ani nie wykorzystuje ich w żaden inny sposób.
4. Szkolący podczas szkolenia przekazuje wiedzę dotyczącą psychoterapii oddzielając ją od swoich osobistych przekonań.
5. W przypadku łączenia ról psychoterapeuty i nauczyciela lub superwizora konieczna jest superwizja.

§ 9

Badania nad psychoterapią.

1. Psychoterapeuta powinien przyczyniać się do współpracy na polu badań naukowych, dbając o rzetelność przebiegu swojej pracy i jej wyników.
2. Psychoterapeuta w swojej pracy naukowej powinien opierać się na aktualnej wiedzy oraz udostępniać wyniki swoich badań innym psychoterapeutom.
3. Psychoterapeuta i superwizor powinni prowadzić dokumentację swojej pracy i przechowywać ją w sposób gwarantujący ochronę poufności psychoterapii i superwizji.